

Sică Alexandrescu

DRUMUL TEATRULUI NOSTRU E BUN

Turneul nostru în Uniunea Sovietică a luat sfârșit. Precum se știe, prima scenă a țării noastre a înregistrat cu acest prilej un răsunător succes. În afara mândriei legitime pe care ne-o dă, acest succes ne pune în față mari răspunderi. Înainte de orice, cred că se impune o analiză temeinică a aprecierilor culese în țara celei mai înaintate arte teatrale din lume. Sîntem obligați să studiem cu o mare atenție tot ce s-a scris despre teatrul nostru, să nu trecem cu ușurință peste observațiile critice întîmpinate, dacă vrem ca acest turneu să însemne cu adevărat urcarea unei noi trepte în activitatea viitoare.

Cîteva concluzii globale însă pot fi trase chiar de pe acum. Cred că reprezentațiile date de noi s-au bucurat, în general, de o caldă și entuziastă primire din partea publicului sovietic și a marilor specialiști de teatru care le-au văzut, grație fidelității teatrului nostru față de realism. Cele cinci spectacole jucate, deși diferite în prezentarea lor, în haina lor specific-spectaculară, sînt reprezentații realiste. N-am făcut concesii exhibiției gratuite și — mai bine sau mai puțin bine — ne-am străduit, cu prilejul fiecărei înscenări, să transmitem cît mai fidel mesajul piesei. *Scrisoarea pierdută* îmbracă un alt vestmînt scenic decît *Bădăranii*, de pildă, iar *Revizorul* nu seamănă cu *Steaua fără nume*, în ceea ce privește expresia spectaculară, după cum *Anii negri* au solicitat o altă manieră de expunere decît cele patru comedii cu care am plecat la drum. Dar, deși diferențele de exprimare scenică sînt profund marcate — cerute, credem noi, de conținutul fiecărei piese în parte —, toate spectacolele noastre, judecate împreună sau separat, rămîn realiste, relevînd efortul nostru de a oglindi viața în ceea ce are ea mai esențial și mai convingător. N-am umblat după ecuații sterile și intelectualiste, n-am încercat ispita despicării firului în patru, am respectat, după puterile noastre, logica fiecărei lucrări, și ne-am silit să transmitem emoția onestă, necontrafăcută, a piesei, printr-un joc actoricesc simplu, direct, logic, emoțional. Rămînem devotați ideii de inovație, dar nu vom face niciodată inovația de a căuta inovații cu orice preț. Dacă piesa aduce în cîmpul descoperirilor noastre sugestii menite să îmbogățească în mod convingător capacitatea de sugestie a textului, atunci inovația crește firesc, ca ramura din arbore. Altminteri, ai de-a face cu uscături antiartistice, antispectaculare și antipopulare, pe care măsura și bunul simț al marelui public le resping. Jocul actorilor noștri a cucerit prin simplitate, dar și prin nerv, prin vervă, prin ritm. N-am năzuit să facem din actori simple marionete în spatele cărora să se vadă sforile înfumurate ale regizorului.

Dacă directorul de scenă a avut succes, este datorită faptului că, prezent în spectacol, n-a fost văzut de public. Înseamnă că actorii au asimilat spectacolul pînă la punctul ce trebuie neconținut urmărit, punct maxim, cînd spectacolul e atît de mult al lor, încît devine exclusiv al spectatorului din stal, care a uitat că

se află la teatru. Scriu acest lucru fiindcă din nou văd că se agită prin presă condeie care descoperă acum, în al șaselea deceniu al veacului nostru, probleme ce erau actuale prin 1922, cu privire la „teatralizarea” teatrului. Am impresia că descifrez în această pompoasă punere de problemă un mare, un năstrușnic balon de săpun. Teatrul e teatru, sau nu e nimic. Un teatru ce trebuie „teatralizat” încît spectatorul să aibă emoția că e la teatru, dar *să nu uite* că e în teatru, seamănă cu efortul clinico-ridicol de a gîndi un cerc oarecum pătrat. Ne vom feri deci și pe viitor de asemenea curse, chiar dacă unii foarte subțiri teatrologi ne consideră învechiți. Ne consolează aprecierile lui Toporkov, Markov, Zavadski, Stanițin, Țariov.

Nu va trebui în schimb să neglijăm, cum am mai spus, aprecierile negative ale ilustrilor noștri critici sovietici. Unele din decorurile noastre nu le-au plăcut, de pildă, descifrînd aici oarecare tendințe de alunecare pe o pantă naturalistă. Ne-au făcut de asemenea observații cu privire la felul cum au fost concepute unele roluri, și multe din criticile aduse sînt cît se poate de îndreptățite. Vom avea curînd, traduse în întregime, toate cronicile — vreo patruzeci — ce s-au scris cu prilejul turneului nostru și le vom studia temeinic.

Ceea ce ne bucură însă — și acest lucru îl putem declara fără teama de a fi bănuți că ne-am pierdut modestia — este faptul că munca noastră a plăcut, că a plăcut foarte mult.

Inseamnă că drumul teatrului nostru e bun. Îl vom urma cu fidelitate, încredințați că, prin rîvnă, disciplină și prin credință față de îndrumarea de către partid a vieții noastre artistice, vom obține în viitor succese și mai mari și mai îmbucurătoare.

George Calboreanu

CU MIHAI BUZNEA ÎN UNIUNEA SOVIETICĂ

Am pregătit rolul lui Mihai Buznea într-un timp extrem de scurt, lucrînd concomitent la conturarea scenică a acestui erou și a personajului gogolian Zemlianika. Două personaje, doi poli opuși! La un pol, hazliul și dolofanul epitrop al așezămintelor de binefacere din micul orașel al Rusiei țariste, în care Gogol l-a adus pe falsul revizor. La celălalt pol, chipul comunistului ilegalist, erou al luptei revoluționare din România burghezo-moșierească. La un pol, un rol de cîteva vorbe, făcut mai mult din mirări mute și șoapte insidioase. La celălalt, un rol dens, complex, plin de dramatism, care evoluează de la scenele aproape banale din tabloul întii la răsunătorul rechizitoriu pe care eroul îl adresează în ultimul tablou, de pe banca acuzaților, întregii orînduiri sociale. Două roluri, două lumi.